

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 10.1.2007
COM(2007) 2 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK
ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**A globális éghajlatváltozás 2 Celsius-fokra való csökkentése
Az előttünk álló út 2020-ig és azon túl**

{SEC(2007) 7}
{SEC(2007) 8}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

A globális éghajlatváltozás 2 Celsius-fokra való csökkentéseAz előttünk álló út 2020-ig és azon túl

1. ÖSSZEFOGLALÓ

Az éghajlatváltozás már megkezdődött. Kezelhető szinten tartása érdekében sürgős intézkedésekre van szükség. Az Uniónak megfelelő belső intézkedéseket kell hoznia és nemzetközi szinten vezető szerepet vállalnia annak biztosítása érdekében, hogy az átlagos globális hőmérséklet-emelkedés 2 Celsius-foknál nagyobb mértékben ne haladja meg az iparosodás előtti szintet.

E közlemény és a kísérő hatásvizsgálat szerint ez technikailag kivitelezhető és megfizethető – feltéve, hogy a legnagyobb kibocsátók gyorsan cselekszenek. Az előnyök lényegesen felülmúlják a gazdasági költségeket.

E közlemény címzettje az Európai Tanács 2007 tavaszi ülése, amelynek integrált és átfogó megközelítést kell elfogadnia az EU energia- és éghajlatváltozási politikája terén. Folytatása a 2005. évi, „Hogyan győzzünk a globális éghajlatváltozás elleni küzdelemben?” című közleménynek, amely konkrét ajánlásokat tartalmazott az EU éghajlati politikáira vonatkozóan és vázolta az EU jövőbeni éghajlati stratégiájának a legfontosabb elemeit. Az éghajlatváltozási politika következő lépéseinek meghatározásakor az Európai Tanácsnak olyan döntéseket kell meghoznia, amelyek megteremtik a Kiotói Jegyzőkönyv eredeti kötelezettségvállalásainak folytatását jelentő új globális megállapodás feltételeit 2012 után.

E közlemény javaslata szerint az Európai Uniónak nemzetközi tárgyalásokon célul kell kitűznie, hogy az üvegházhatást okozó gázok fejlett országok által történő kibocsátását 2020-ig 30 %-kal csökkenti (az 1990-es szintekhez képest). Ez annak érdekében szükséges, hogy a világ a 2 Celsius-fokos szinten belül maradjon. Amíg egy nemzetközi megállapodás meg nem születik, az EU-nak – a nemzetközi tárgyalásokban betöltött pozíciójának sérelme nélkül – már most határozott független kötelezettséget kell vállalnia az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának legalább 20 %-os csökkentésére 2020-ig az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszere, egyéb éghajlatváltozási stratégiák és az energiapolitikában meghatározott új intézkedések révén. Ez a megközelítés teremti meg az Európai Unió nemzetközi szintű vezető szerepvállalását éghajlati kérdésekben. Jelzi egyúttal az érintett ágazatok számára, hogy a kibocsátás-kereskedelem 2012 után is folytatódik, és ösztönözni a kibocsátás-csökkentő technológiákba és az alacsony szén-dioxid felszabadítással járó technológiákba történő beruházásokat.

2020 után a fejlődő országok kibocsátásai meghaladják majd a fejlett világ kibocsátásait. Időközben a fejlődő országok kibocsátásainak növekedési mértéke várhatóan csökkenni fog, amelyet általános abszolút csökkenés követ majd 2020 után. Ez megvalósítható a gazdasági növekedés és a szegénység csökkentése nélkül

is, kihasználva a széleskörű energiával és közlekedéssel kapcsolatos intézkedéseket, amelyek nemcsak lényeges kibocsátás-csökkentő hatásúak, hanem önmagukban is azonnali gazdasági és társadalmi előnyökkel is járnak.

2050-re a globális kibocsátásokat az 1990-es szinthez képest 50 %-kal kell csökkenteni, ami az fejlett országok kibocsátásainak 60-80 %-os csökkentését feltételezi eddig az időpontig. Számos fejlődő országnak is jelentősen csökkentenie kell a kibocsátásait.

Az olyan piaci alapú eszközök, mint az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszere kulcsfontosságú szerepet töltenek be abban, hogy Európa és a többi ország a legkisebb költség mellett valósítsák meg célkitűzéseiket. A 2012 utáni keretrendszer lehetővé teszi, hogy a hasonló belső kibocsátás-kereskedelmi rendszereket összekapcsolják egymással és az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszerével, mint a szén-dioxid piac alappilléreivel. Az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszere 2012 után is nyitva áll a Kiotói Jegyzőkönyv alapján létrejött Tiszta Fejlesztési Mechanizmus és az Együttes Végrehajtás projektekből származó szén-dioxid kibocsátási egységek előtt.

Szükséges, hogy az EU és tagállamai a kutatási és fejlesztési beruházások igen jelentős növeléséről határozzanak az energiatermelés és energiatakarékosság területén.

2. AZ ÉGHAJLATI KIHÍVÁS: A 2 CELSIUS-FOKOS CÉLKITŰZÉS ELÉRÉSE

Az éghajlatváltozás kezelésének halaszthatatlan szükségét tudományos bizonyítékok meggyőzően támasztják alá. Az olyan legfrissebb tanulmányok, mint például a Stern-felmérés újlag megerősítik, hogy a cselekvés elmaradása hatalmas terheket rótt ránk. Ezek a terhek gazdasági természetűek, de egyúttal társadalmi és környezeti jellegűek is, és a fejlődő és fejlett országokban egyaránt elsősorban a szegényeket fogják sújtani. A cselekvés elmaradása komoly helyi szintű és globális biztonsági következményekkel is jár. A legtöbb megoldás kézenfekvő, de a kormányoknak a végrehajtásuk érdekében megfelelő politikákat kell elfogadniuk. Ezeknek tehát kezelhető a gazdasági vonzata, az éghajlatváltozás kezelése pedig más tekintetben is jelentős előnyökkel jár.

Az EU célkitűzése a globális hőmérsékletnövekedés 2 Celsius-fokra való csökkentése az iparosodás előtti szinthez képest. Ez csökkenteni fogja az éghajlatváltozás okozta ártalmakat és a globális ökoszisztémában végbemenő visszafordíthatatlan károsodások valószínűségét. A Tanács megállapította, hogy ennek megvalósításához szükséges az üvegházhatást okozó gázok légköri koncentrációját jóval az 550 ppmv CO₂-ekvivalens érték alatt tartani. A koncentrációk hosszú távú 450 ppmv CO₂-ekvivalens értéken történő stabilizálása révén erre 50 % esély van. Ehhez az üvegházhatást okozó gázok globális kibocsátásának 2025-ig tetőznie kell, majd ezt jelentős csökkenésnek kell követnie, az 1990-es szinthez képest 2050-re akár 50%-kal. A Tanács egyetértett abban, hogy a fejlett országoknak továbbra is vezető szerepet kell vállalniuk annak érdekében, hogy kibocsátásaikat 2020-ra 15–30 %-kal csökkentsék. Az Európai Parlament javaslata szerint az uniós szén-dioxid csökkentési célkitűzés 2020-ig 30 %, 2050-ig pedig 80 %.

Ez a közlemény reális és hatékony uniós és globális intézkedési lehetőségeket állapít meg a 2 Celsius-fokos célkitűzés elérése érdekében. Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának a hatásvizsgálatban meghatározott pályája költséghatékony megoldást jelent a 2 Celsius-fokos célkitűzés megvalósításában. Az üvegházhatást okozó gázok fejlett országok által történő kibocsátását 2020-ig 30 %-kal javasolja csökkenteni az 1990-es szintekhez képest. Rámutat továbbá, hogy a fejlett országok kibocsátásainak csökkentése önmagában nem elegendő. A fejlődő országok kibocsátásai az előrejelzések szerint 2020-ra meghaladják a fejlett országok kibocsátásait, amelyek nemcsak semlegesítik, hanem rontják a fejlett országok lehetséges csökkentéseit ez után az időpont után. Az éghajlatváltozás hatékony kezeléséhez tehát szükséges az üvegházhatást okozó gázok fejlett országok által történő kibocsátásának ütemét csökkenteni és az erdőirtás okozta kibocsátásokat megfordítani. Ezenkívül egy fenntartható és hatékony erdőpolitika növeli az erdőterületek üvegházhatást okozó gáz koncentrációjának csökkentésében betöltött szerepét.

3. A CSELEKVÉS ELMARADÁSÁNAK ÉS A CSELEKVÉS KÖLTSÉGEI

A Bizottság 2005. évi „Hogyan győzzünk a globális éghajlatváltozás elleni küzdelemben?” című közleményében bemutatta, hogy az éghajlatváltozás korlátozásának előnyei felülműlják az intézkedések költségeit. A legújabb kutatások alátámasztják az éghajlatváltozás mezőgazdaságra, halászatra sivatagosodásra, biodiverzitásra, vízkészletekre, meleggel és hideggel összefüggő halálozásokra, part menti övezetekre és árvízkárokat okozó széleskörű hatását.

Az éghajlatváltozás hatásai várhatóan egyenlőtlenül oszlanak majd el. Egyes uniós térségek aránytalanul nagy károkat szenvednek. Dél-Európában például az éghajlatváltozás várhatóan csökkenti a terméshozamokat, növeli a hőség által okozott mortalitást és a nyári időszakban negatív hatással lesz az idegenforgalomra is.

A Stern-felmérés megállapítja, hogy az éghajlatváltozás a világ eddigi legnagyobb piaci kudarcának a következménye. Az éghajlatváltozás költségeinek a gazdasági magatartásunkat meghatározó piaci árakba történő beépítésének elmulasztása óriási gazdasági és társadalmi terheket ró ránk. A cselekvés elmaradása által okozott költségek terhét – amely a Stern-felmérés szerint a globális GDP 5–20 %-át teszi ki – aránytalan módon a legkevesebb mozgástérrel rendelkező legszegényebbek fogják viselni, ami az éghajlatváltozás társadalmi hatásait súlyosbítja.

2030-ra a világ GDP-je az előrejelzések szerint csaknem kétszerese lesz a 2005. évi értéknek. A legnagyobb fejlődő országbeli kibocsátók GDP-növekedése továbbra is meghaladja majd a fejlett országokét. A hatásvizsgálat azt igazolja, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos globális szintű intézkedések a fenntartható globális növekedéssel teljesen összhangban vannak. Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságot megteremtő beruházásokhoz hozzávetőleg a világ teljes GDP-je 0,5 %-ára lesz szükség. Ez mindössze évi 0,19 %-kal csökkentené a világ GDP-növekedésének az ütemét 2030-ig, ami töredéke a várható 2,8 %-os éves GDP-növekedésnek. Ez egy kötelezően fizetendő biztosítási díj, amely jelentősen csökkentené az éghajlatváltozás okozta visszafordíthatatlan károk kockázatát. Különösen fontos hangsúlyozni, hogy jelentősen túlbecsülik a szükséges erőfeszítés mértékét, ugyanis nem számolnak a járulékos egészségügyi előnyökkel, az

energiabiztonsággal, sem azzal, hogy az éghajlatváltozás elleni intézkedések csökkentik a károkat.

4. A CSELEKVÉS ELŐNYEI, KAPCSOLAT MÁS SZAKPOLITIKAI TERÜLETEKKEL

Az olaj- és gázárak a duplájukra emelkedtek az elmúlt három évben, a villamosenergia árakkal a nyomukban. Az energiaárak várhatóan tartják a mostani magas szintet és idővel emelkednek. A Bizottság nemrég közreadott *Energiateremtési Cselekvési Terve* bemutatja, hogy meggyőző gazdasági érv szól az olyan politikák mellett, amelyek az általános erőforrás-gazdálkodás hatékonyságát növelik, még akkor is ha a járulékos kibocsátás-csökkentést nem vesszük is figyelembe.

A hatásvizsgálat igazolja, hogy az éghajlatváltozást kezelő uniós intézkedések jelentősen növelnék az EU energiabiztonságát. Az olaj- és gázbehozatal mértéke 2030-ra körülbelül 20 %-kal csökkenne, változatlan körülményeket feltételezve. Az éghajlatváltozási és energiapolitikák integrálása ezért a két terület kölcsönös erősítését biztosítja.

Az éghajlatváltozási intézkedések a légszennyezést is csökkentik. Például, rendkívüli egészségügyi előnyökkel járna (becslések szerint 8–27 millió euro) ha sikerülne az uniós szén-dioxid kibocsátásokat 2020-ig 10 %-kal csökkenteni. Az ilyen szakpolitikák tehát segítenének megvalósítani az EU légszennyezéssel kapcsolatos stratégiájának célkitűzéseit is.

Hasonló előnyökre lehet számítani más országokban is. 2030-ra az Egyesült Államok, Kína és India az olajszükségletének előreláthatólag legalább 70 %-át behozatalból fogja fedezni. A készletek kiapadása geopolitikai feszültségekhez vezethet. Ugyanakkor a légszennyezés is növekszik, különösen a fejlődő országokban. Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése más országokban segít az energiabiztonságukat és levegőminőségüket javítani.

5. INTÉZKEDÉSEK AZ EU-BAN

(a) A kibocsátás-csökkentési célkitűzések meghatározása

Az EU jelentős potenciállal rendelkezik az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása csökkentése terén. Az EU energia-felülvizsgálati stratégiája olyan intézkedéseket javasol, amelyek kihasználják ezeket a lehetőségeket. Ezenkívül az európai éghajlatváltozási program alapján elfogadott intézkedések és más, jelenleg végrehajtott szakpolitikák révén az előírt kibocsátás-csökkentések 2012 után is teljesülnek.

Az EU csak egy nemzetközi megállapodás révén valósíthatja meg az éghajlatváltozási célkitűzéseit. Az EU belső intézkedései azt bizonyították, hogy lehetséges anélkül csökkenteni az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását, hogy az veszélyeztetné a gazdaság fejlődését, és hogy a szükséges technológiák és szakpolitikai eszközök már rendelkezésre állnak. Az EU belső intézkedésekkel a tovább folytatja a küzdelmet az éghajlatváltozás ellen. Ilyen módon az EU iránymutató szerepet tölthet be a nemzetközi tárgyalásokon.

A Tanácsnak határoznia kell arról, hogy az EU és tagállamai javasolják a fejlett országok által kibocsátott üvegházhatást okozó gázok mennyiségének 2020-ig történő 30 %-kal való csökkentését egy nemzetközi megállapodás keretében, amelynek célja, hogy a globális éghajlatváltozást az iparosodás előtti szintnél mindössze 2 Celsius-fokkal magasabb értékre csökkentse. Amíg egy nemzetközi megállapodás meg nem születik, az EU-nak – a nemzetközi tárgyalásokban betöltött pozíciójának sérelme nélkül – már most határozott független kötelezettséget kell vállalnia az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának az 1990-es szinthez képest legalább 20%-os csökkentésére 2020-ig az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszere, egyéb éghajlatváltozási stratégiák és az energiapolitikában meghatározott intézkedések révén. Ez jelzi majd az érintett uniós ágazatok számára, hogy a kibocsátási egységekre 2012 után is jelentős igény lesz, és ösztönözni a kibocsátás-csökkentő technológiákba és az alacsony szén-dioxid felszabadítással járó technológiákba történő beruházásokat.

(b) Az EU energiapolitikájában foglalt intézkedések

Összhangban az EU energia-felülvizsgálati stratégiájával az alábbi konkrét intézkedések egy versenyképes, fenntarthatóbb és biztonságosabb energiarendszer feltételeit tetemtik meg és jelentősen csökkentik az uniós üvegházhatást okozó gázkibocsátásokat 2020-ig.

- Az EU energiahatékonyságának 20 %-kal történő javítása 2020-ig.
- Az újrahasznosítható energia arányának 20 %-ra történő növelése 2020-ig.
- Környezetbarát szén-dioxid-megkötési és geológiai tárolási politika elfogadása, beleértve tizenkét nagyméretű bemutatóüzem felépítését Európában 2015-ig.

(c) Az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszerének erősítése

Az EU szén-dioxid-kibocsátásának 45 %-át érinti az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszere. 2013-tól ennél nagyobb arányt kell lefednie. Az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszerének felülvizsgálata során legalább az alábbi, a rendszert erősítő intézkedésjavaslatokat kell figyelembe venni:

- A kiosztások öt évnél hosszabb időszakokat érintsenek a kiszámíthatóság érdekében, a hosszú távú befektetési döntések tekintetében.
- A rendszer más gázokra és ágazatokra történő kiterjesztése.
- A szén-dioxid-megkötés és a geológiai tárolás elismerése.
- A kiosztási eljárások tagállamok közötti összehangolása a torzulásoktól mentes európai verseny megvalósítása érdekében, többek között az árverés szélesebb körű alkalmazása révén.
- Az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszerének összekapcsolása vele kompatibilis rendszerekkel (pl. Kaliforniában és Ausztráliában).

(d) A közlekedésből származó kibocsátások csökkentése

Az EU közlekedésből származó kibocsátásai folyamatosan emelkedtek, amely a hulladék-, gyártási- és energiaágazat kibocsátás-csökkentéseinek egy nagy részét semlegesítette. A közlekedésből származó kibocsátások kezelése érdekében:

- A Tanács és a Parlament fogadja el a Bizottság azon javaslatát, hogy az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszere terjedjen ki a légi közlekedésre is.
- A Tanács fogadja el a Bizottság javaslatát a személygépkocsik adója és a szén-dioxid-kibocsátási szintek összekapcsolására.
- A legközelebbi Közlemény fogja körvonalazni a személygépkocsikból származó szén-dioxid-kibocsátások kezeléséhez szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy egy mindenre kiterjedő és következetes megközelítés keretében 2012-re megvalósítható legyen a személygépkocsinkénti 120 g CO₂/km-es célkitűzés. További 2012 utáni csökkentések lehetőségét is meg fogják vizsgálni.
- Meg kell erősíteni az olyan igényalapú intézkedéseket, mint amelyeket az Európai közlekedéspolitika 2010-ig című fehér könyv és annak felülvizsgálata vázol fel.
- A közúti árufuvarozásból és hajózásból eredő üvegházhatást okozó gázkibocsátásokat is tovább kell csökkenteni, tekintettel a nemzetközi dimenzióra is.
- A közlekedésben használt üzemanyagok életciklusa során kibocsátott szén-dioxid-mennyiség csökkentése, többek között a fenntartható bioüzemanyagok és különösen a második generációs bioüzemanyagok fejlesztésének felgyorsítása révén.

(e) Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése más ágazatokban

Lakó- és kereskedelmi épületek

Az épületek energiafelhasználását akár 30 %-kal is csökkenteni lehet az épületek energiateljesítményéről szóló irányelv hatályának kiterjesztése révén, valamint olyan uniós teljesítményi követelmények bevezetése segítségével, amelyek a (2015-ig széles körben elterjedő) nagyon alacsony energiafelhasználású épületeket támogatják. Mivel az éghajlatváltozás a társadalom hátrányos helyzetű rétegeit érinti, a kormányoknak a szociális lakásépítés számára speciális energiapolitikát kell kidolgoznia.

A szén-dioxidtól eltérő gázok

Az EU összes kibocsátásainak a 17 %-át kitevő szén-dioxidtól eltérő üvegházhatást okozó gázok kibocsátásainak kezelésére az alábbi intézkedéseket kell elfogadni:

- A közös agrárpolitika és az erdészeti cselekvési terv intézkedései végrehajtásának megerősítése az uniós mezőgazdaságból származó kibocsátások csökkentése és a biológiai megkötés elősegítése érdekében;

- A gázüzemű motorokból, valamint a szén-, olaj- és gázkitermelésből származó metán-kibocsátások korlátozása, vagy azoknak az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszerébe való felvétele;
- A fluorozott gázok használatának további korlátozása vagy tilalma;
- Az égésből származó dinitrogén-oxid-kibocsátások csökkentése, illetve a nagy létesítmények dinitrogén-oxid-kibocsátásainak felvétele az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszerébe.

(f) Kutatás és technológiai fejlesztés

A Közösség hetedik keretprogramja keretében az környezet-, energia- és közlekedéskutatás költségvetését a 2007 és 2013 közötti időszakban 8,4 milliárd euróra növekedett. Ezt lehetőleg minél hamarabb fel kell használni, hogy a tiszta energiát és közlekedéstechnológiákat kifejlesztésüket követően a lehető leggyorsabban igénybe lehessen venni és bővíteni lehessen az éghajlatváltozásról és hatásairól szóló ismereteket. Ezenkívül a kutatás költségvetését 2013 után újra növelni kell, és ezzel párhuzamosan hasonló nemzeti szintű költségvetési intézkedéseket hozni. A Stratégiai energiatechnológiai cselekvési terv és a környezettechnológiai cselekvési tervet minden tekintetben végre kell hajtani és a köz- és magánszféra közötti partnerségeket tovább kell fejleszteni.

(g) Kohéziós politika

A 2006 októberében elfogadott kohézióval kapcsolatos közösségi stratégiai iránymutatások a Strukturális Alapokból és a Kohéziós Alapokból finanszírozott, fenntartható közlekedési és energia rendszereket, környezeti technológiákat és ökoinnovációkat támogatják. Ezeket az intézkedéseket a működési programoknak tartalmazniuk kell.

(h) Egyéb intézkedések

Az EU-nak az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása csökkentésének minden lehetséges módját meg kell vizsgálnia és gondoskodnia az elfogadás előtt álló intézkedések környezeti és gazdasági összhangjáról. A versenyképességgel, energiaüggyel és környezetvédelemmel foglalkozó magas szintű csoport második jelentése megállapította, hogy minden lehetséges, az EU kereskedelmi partnereit az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásainak csökkentését célzó hatékony intézkedések elfogadására ösztönző szakpolitikai intézkedés megvalósíthatóságát elemezni kell.¹

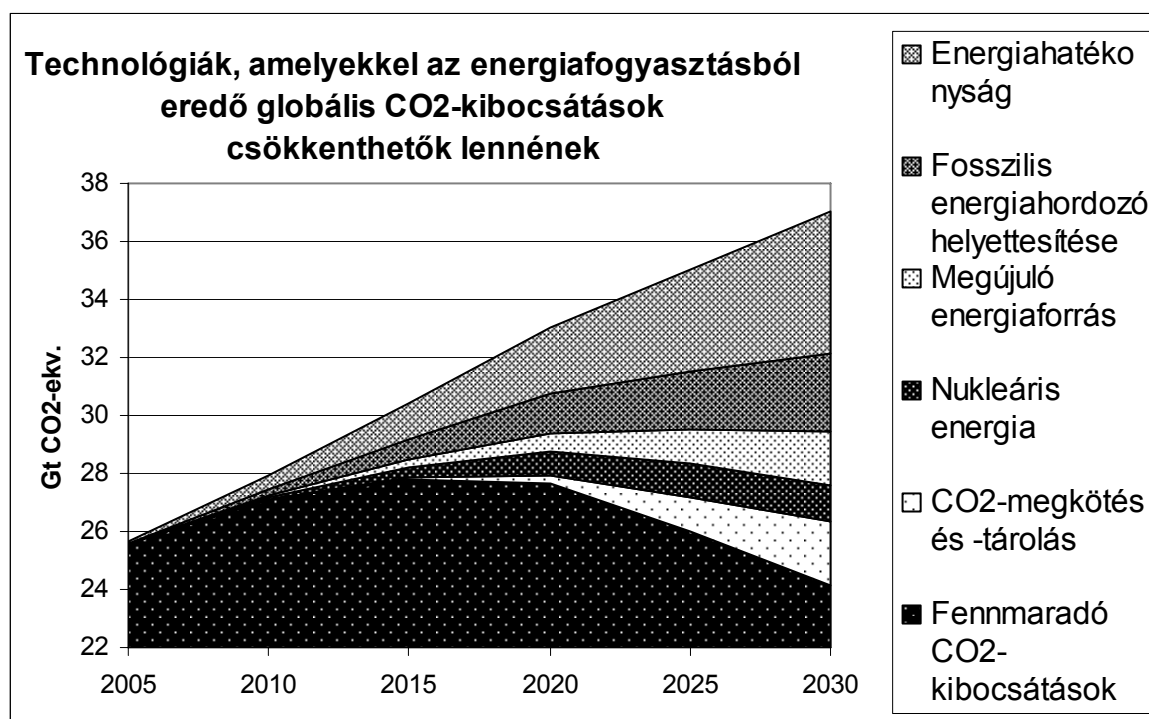
Az EU-nak továbbá erősítenie kell a lakossági tudatosságot is olyan módon, hogy fokozza a közvélemény éghajlatváltozásra hatást gyakorló tevékenységei iránti érzékenységet és arra ösztönzi, hogy csökkentse ezeket a hatásokat.

¹ Az e közleménnyel egy időben elfogadott bizottsági stratégiai energiafelülvizsgálat kitér az ezt elősegítő kereskedelempolitikai intézkedésekre is.

6. NEMZETKÖZI INTÉZKEDÉSEK A GLOBÁLIS ÉGHAJLATVÁLTOZÁS ELLENI KÜZDELEMBEN

Az éghajlatváltozás elleni küzdelmet csak globális cselekvéssel lehet megnyerni. A 2 Celsius-fokos célkitűzés megvalósítása érdekében azonban a nemzetközi tárgyalásoknak a túl kell lépniük a retorikán a konkrét elkötelezettségek irányába. Az EU-nak egy ilyen megállapodást a mindenek felett álló nemzetközi prioritásává kell emelnie és olyan módon megszerveznie a soraikat, hogy közös uniós álláspontot és politikát képviseljen, valamint az erőfeszítéshez szükséges meggyőző és következetes megközelítést közvetítsen az évek során annak érdekében, hogy az EU teljes súlyával képes legyen jelen fellépni. Ez koordináció és nemzetközi fellépés tekintetében különböző munkamódszereket kíván meg.

Egy ilyen megállapodás létrehozásának az alapjai már megvannak. Az Kiotói Jegyzőkönyvet nem ratifikáló országokban – mint az Egyesült Államok és Ausztrália – egyre inkább tudatosodnak az éghajlatváltozás veszélyei, és ennek hatására regionális kezdeményezések születnek az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentésére. Az üzleti világ – sok kormánynál is aktívabban – hosszú távon gondolkodik, egyre inkább az éghajlatváltozás elleni küzdelem motorjává vált és a befektetési döntések előkészítéséhez egy koherens, stabil és hatékony politikai keretrendszert iránti igényét fejezte ki. A legtöbb üvegházhatást okozó gázkibocsátást csökkentő technológia vagy már létezik, vagy a fejlesztés előrehaladott állapotában van és képes is csökkenteni a kibocsátásokat (lásd 1. grafikon). Arra van szükség, hogy a nagy kibocsátók hosszú távú megállapodásban rögzítsék e technológiák használatát és továbbfejlesztését.

6.1. Fejlett országok intézkedései

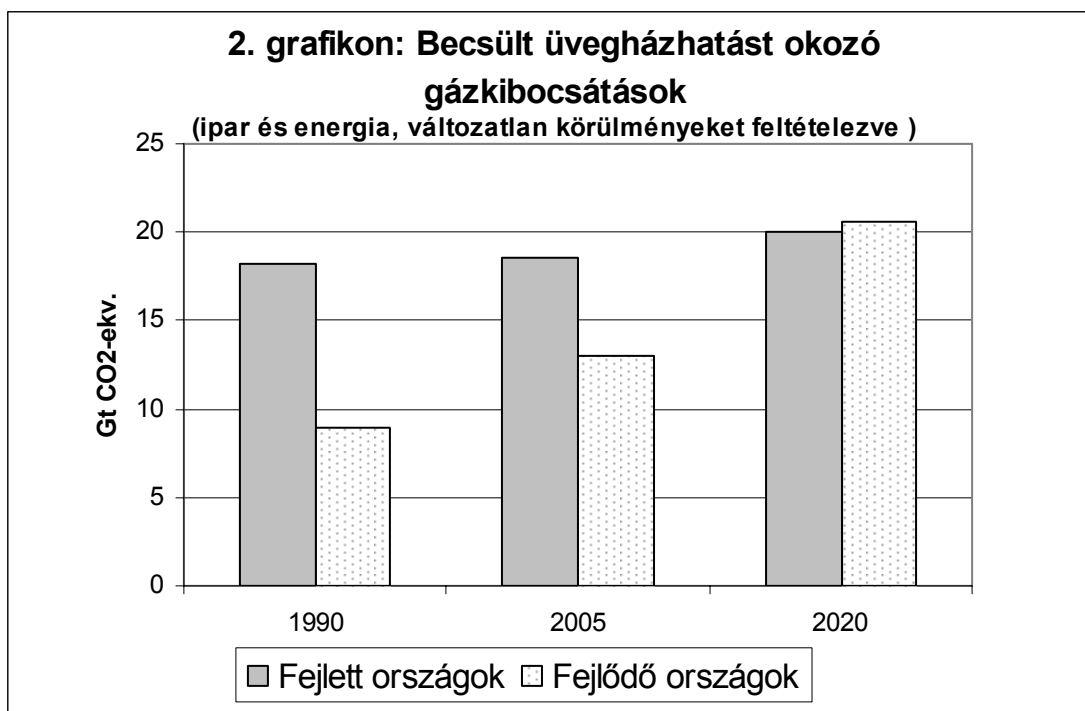
A fejlett országok felelősek az ipari üvegházhatást okozó gázok jelenlegi légköri felhalmozódásának a 75 %-áért, illetve 51 %-áért, amennyiben a (nagyreszt fejlődő országbeli) erdőirtásokat is beleszámítjuk. A fejlett országok ugyanakkor rendelkeznek a kibocsátásaik csökkentéséhez szükséges technológiai és pénzügyi háttérrel is. Ezért indokolt, hogy az ilyen irányú erőfeszítések nagy részét a fejlett országok tegyék meg a következő évtizedben.

A Kiotói Jegyzőkönyvet nem ratifikáló országoknak az EU-nál is nagyobb mértékben van jelentős lehetőségük az üvegházhatást okozó gázkibocsátásaik csökkentésére. A 2 Celsius-fokos célkitűzés elérése érdekében és egy nemzetközi, 2012 utáni megállapodás részeként az EU-nak javasolnia kell, hogy a fejlett országok 2020-ig vállalják kibocsátásaik 30 %-kal való csökkentését az 1990-es szinthez képest. A kibocsátás-kereskedelmi rendszerek kulcsfontosságú szerepet töltenek be abban, hogy a fejlett országok a legkisebb költség mellett valósítsák meg célkitűzéseiket. Az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszeréhez hasonló rendszerek kidolgozás alatt vannak máshol is. A különféle, hasonló törekvéseken alapuló belső kibocsátás-kereskedelmi rendszereket össze kell kapcsolni és a célok megvalósításának költségeit csökkenteni.

A 2012 utáni keretrendszernek tartalmaznia kell a kötelezettségvállalások ellenőrzésének és érvényesítésének kötelező érvényű és hatékony szabályait annak érdekében, hogy minden ország megbízható módon teljesítse a vállalásait és ne forduljanak elő az utóbbi időben tapasztalható visszaesések.

6.2. Fejlődő országok intézkedései

A közvetlen jövőben a fejlett országoknak kibocsátásaik csökkentésére érdemi intézkedéseket kell hozniuk. A fejlődő országok gazdaságának és kibocsátásainak abszolút és relatív értelemben történő növekedése révén azonban 2020-ra a globális kibocsátások 50 %-áért ők lesznek felelősek (lásd 1. grafikon). A fejlett országok további intézkedései tehát önmagukban nemcsak hatásukat fogják veszíteni, hanem egyszerűen nem lesznek elegendők még akkor sem, ha ezek az országok drasztikusan csökkentik a kibocsátásaikat. Ezért elengedhetetlen, hogy a fejlődő országok, különösen pedig a legnagyobb fellendülőben levő gazdaságok *relatív* értelemben a lehető leghamarabb elkezdik visszafogni a kibocsátásaikat és 2020 után pedig *abszolút* értelemben csökkentik kibocsátásaikat. Ezenkívül jelentős erőfeszítéseket kell tenni az erdőirtásból eredő kibocsátások csökkentésére. Ez teljes mértékben kivitelezhető anélkül, hogy a gazdasági növekedést és a szegénység csökkentését veszélyeztetné. A gazdasági növekedés és az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának kezelése teljes mértékben összeegyeztethető. A hatásvizsgálat becslése szerint a fejlődő, „éghajlatpolitikával rendelkező” országok összes GDP-je igen csekély mértékben (1 %) lenne alacsonyabb, mint az „éghajlatváltozási politika” nélküli GDP értéke. Valójában a különbség még ennél is kevesebb, sőt valószínűleg negatív értékű, mivel nem veszi számításba az éghajlatváltozás megfékezéséből származó előnyöket. A becslések szerint nagyjából ugyanebben az időszakban Kína és India GDP-je megkétszereződik, Brazíliaé pedig 50 %-kal fog növekedni. Amennyiben a legnagyobb fejlett országbeli kibocsátók jelentősen csökkentik kibocsátásaikat, erőfeszítéseink révén meggyőzőbben érvelhetünk a fejlődő országoknak az intézkedések szükségességéről.

Forrás: JRC-IPTS, POLES

Számos fejlődő ország már most gazdasági, biztonsági és helyi környezetvédelmi problémákkal foglalkozó politikák révén olyan erőfeszítéseket tesz, amelyek az üvegházhatást okozó gáz kibocsátásuk jelentős csökkentését eredményezik. Számos olyan stratégiai lehetőség közül választhatnak a fejlődő országok, amelyek eredményeképpen az előnyök a költségeket felülmúlják.

- Az energiafelhasználás alacsony hatásfokát kell orvosolni és ilyen módon csökkenteni az energiakiadások és energiabiztonsággal kapcsolatos növekvő aggodalmakat.
- A *megújulóenergia politikák* gyakran költséghatékonyak, beleértve a vidéki területek energiaellátását is.
- A *levegő minőséggel kapcsolatos politikáknak* egészségjavító hatásuk van
- A hulladéklerakókból, szénagyakból, szerves hulladék bomlásából és más forrásokból kinyert metán olcsó energiaforrás.

Az ilyen politikákat a stratégiai tervezésben való közreműködés és technológiai együttműködés révén lehet erősíteni. Ez lehetővé teszi, hogy a fejlődő országok nagyobb szerepet vállaljanak a globális kibocsátás-csökkentési erőfeszítések terén. Az EU tovább fogja növelni együttműködési erőfeszítéseit ebben a tekintetben.

Számos lehetőség van arra, hogy a fejlődő országokat további intézkedések elfogadására ösztönözzék.

(a) A Tiszta Fejlesztési Mechanizmus új megközelítése

A Kiotói Jegyzőkönyv Tiszta Fejlesztési Mechanizmusát racionalizálni kell és ki kell terjeszteni. A Tiszta Fejlesztési Mechanizmus jelenleg a fejlődő országbeli kibocsátás-csökkentő beruházásokért kibocsátási egységeket ad, amelyeket a fejlődő országok használhatnak fel saját célkitűzéseik megvalósítására; ez jelentős tőke és technológiai áramlást idéz elő. A Tiszta Fejlesztési Mechanizmus hatáskörét ki lehetne terjeszteni úgy, hogy egész ágazatokat magába foglaljon, amely kibocsátási egységeket generálna abban az esetben, ha egy egész adott nemzeti ágazat meghaladja a meghatározott kibocsátási szintet. Azonban a kiterjesztett Tiszta Fejlesztési Mechanizmus csak abban az esetben képes működni, ha az egységekre növekvő igény van, és ez csak akkor fog bekövetkezni, ha valamennyi fejlődő ország jelentős csökkentési kötelezettségeket vállal.

(b) A pénzeszközökhöz való hozzáférés javítása

A fejlődő országokban a gazdasági növekedést elősegítő új villamosenergia-előállítási beruházások a becslések szerint meghaladják az évi 130 milliárd eurót. E források túlnyomó többségét maguk a fejlődő országok teremtik elő. Az így elkészült új berendezések évtizedeken keresztül üzemben maradnak és meghatározzák majd a 2050 utáni üvegházhatást okozó gázkibocsátásokat. Ezért csúcstechnológiák kell, hogy legyenek, amely egyedülálló lehetőséget teremt a fejlődő országok számára a kibocsátásaik csökkentésére.

A szén-dioxid-kibocsátások jelentős csökkentése az energiaiparban további beruházásokat fog igényelni, kb. évi 25 milliárd eurót. Ezt a hiányt sem a fent javasolt kiterjesztett Tiszta Fejlesztési Mechanizmus, sem pedig a fejlesztési támogatásokból nem lehet fedezni. Ehelyett a Tiszta Fejlesztési Mechanizmus, fejlesztési támogatások, innovatív finanszírozási mechanizmusok (úgy mint az EU globális energiahatékonysági és megújulóenergia-alapja), nemzetközi pénzügyi intézetek által nyújtott célzott kölcsönök együttes igénybevételére lesz szükség, illetve a pénzügyi erőforrásokkal rendelkező fejlődő országok erőfeszítéseire. Amilyen hamar fedezhető ez a hiány, annál alacsonyabb mértékben fognak növekedni a fejlődő országok kibocsátásai.

(c) Ágazati megközelítések

Egy másik lehetőség az egész ágazatra kiterjedő vállalati szintű kibocsátás-kereskedelem bevezetése olyan ágazatokban, ahol a kibocsátások ellenőrzésére lehetőség van, különösen pedig az olyan energiaintenzív ágazatokban, mint a villamosenergia-termelés, az alumínium-, vas-, acél-, cementgyártás, a finomítók, a farost- és papíripar, amelyek nagy többsége részt vesz a nemzetközi versenyben. Az ilyen programok globálisak vagy nemzeti szintűek lehetnének; ha nemzeti szinten vezetnék be, a fejlődő országok programjait össze kell kapcsolni a fejlett országok programjaival, és minden ágazat célkitűzéseit addig növelni, amíg azok a fejlett országokéival nagyjából megegyeznek. Ez csökkentené a nagy kibocsátású létesítmények elköltöztetését olyan országokból, amelyek kötelezettséget vállaltak kibocsátásaik csökkentésére olyan országokba, amelyek nem vállaltak ilyen kötelezettségeket.

(d) Mennyiségi kibocsátási határértékek

Az olyan országok, amelyek fejlettség tekintetében elérik a fejlett országokat olyan csökkentési kötelezettségeket kell vállalniuk, amely tekintettel vannak az ország fejlettségi szintjére, egy főre jutó kibocsátásaira, kibocsátás-csökkentési lehetőségeire, valamint a további kibocsátás-csökkentést és csökkentési intézkedéseket lehetővé tevő műszaki és pénzügyi feltételekre.

(e) **Kötelezettségvállalás elengedése a legkevésbé fejlett országoknak**

A legkevésbé fejlett országok aránytalanul nagy mértékben viselik majd az éghajlatváltozás következményeit. Mivel az üvegházhatást okozó gázkibocsátásaik alacsonyak, nem kell kibocsátás-csökkentésre kötelezni őket. Az EU tovább fejleszti az együttműködését a legkevésbé fejlett országokkal azért, hogy segítse őket az éghajlatváltozással összefüggő kihívások megoldására, egyebek közt az élelmiszerbiztonsággal, az éghajlatváltozás ellenőrzésével, a katasztrófa-kockázatkezeléssel, a felkészültséggel és a katasztrófakezeléssel kapcsolatos intézkedések révén. Miközben a fejlesztési támogatásokra lesz szükségük az éghajlatváltozási problémák megoldására, további támogatások válnak szükségessé a leginkább kiszolgáltatott országok éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásának elősegítésére. Az EU-nak és másoknak segíteniük kell a hozzáférésüket a Tiszta Fejlesztési Mechanizmushoz.

6.3. **További kérdések**

Egy jövőbeni nemzetközi megállapodásnak foglalkoznia kell az alábbiakkal is:

- A technológiai változás tovább *nemzetközi kutatási és technológiai együttműködést* tesz szükségessé. Az EU-nak jelentősen fokoznia kell a kutatási és technológiai együttműködést harmadik országokkal. Ez nagyszabású technológiai bemutató projektek létrehozását foglalná magába a legfontosabb fejlődő országokban, és különösen a szén-dioxid-megkötés és a geológiai tárolás terén. A nemzetközi kutatási együttműködés révén az éghajlatváltozás térségi és helyi hatásainak mértéke felmérhetővé válik és a megfelelő alkalmazkodási és hatáscsökkentési stratégiák kidolgozását is lehetővé teszi. Ezenkívül foglalkozik, többek között, az óceánok és az éghajlatváltozás közötti összefüggésekkel is.
- A nettó erdőterületek elvesztéséből eredő kibocsátásokat teljes mértékben meg kell szüntetni két évtizeden belül és a továbbiakban a tendenciát meg kell fordítani. Az *erdőirtás kezelésének* lehetőségei többek között a gazdasági ösztönzésekkel megtámogatott hatékony nemzetközi és hazai erdőpolitika. Nemzeti intézkedések és nemzetközi támogatás segítségével rövidesen nagyméretű kísérleti programokra lesz szükség a hatékony megközelítések megtalálása érdekében.
- Az éghajlatváltozás elkerülhetetlen következményeihez való alkalmazkodást elősegítő intézkedések a jövőbeni globális éghajlati megállapodás szerves részei lesznek. Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra tekintettel kell lenni a beruházási döntésekben, a köz- és magánszférában egyaránt. Az EU 2007-ben kell felülvizsgálandó éghajlatváltozási és -fejlesztési cselekvési tervének végrehajtására alapozva fokoznia kell a kapcsolatépítést a fejlődő országokkal az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és hatáscsökkentés területén.

- Egy, a legnagyobb készülékgyártó országokra vonatkozó *energihatékonysági szabványról szóló nemzetközi megállapodás* javítja a piachoz való hozzáférést és segíti csökkenteni az üvegházhatást okozó gázkibocsátásokat.